

Vinkkejä reaaliaikaisen verkkoesityksen luomiseen – Valmistaudu, kuten mihin tahansa tärkeään esitykseen

9.6.2023

Vaikka erilaisista reaaliaikaisista tai tallennetuista verkkoesityksistä onkin tullut arkipäivää myös työelämässä, erityisen hyvät ja mieleenpainuvat verkkoesitykset ovat melko harvinaisia. Myös verkkoesitykset vaativat huolellista valmistautumista, etukäteissuunnittelua ja harjoittelua, aivan kuten live-esityksetkin. Verkossa esiintyessä jännitystä ja haasteita lisäävät kaiken muun lisäksi tekniikka ja sen käyttöön liittyvät mahdollisuudet sekä haasteet. Näihin asioihin on hyvä valmistautua ja varautua etukäteen.

Tilan ja taustan merkitys

Vuorovaikutus digitaalisessa ympäristössä onnistuu myös pelkästään äänen välityksellä, mutta jos oman esityksensä haluaa jäävän mieleen ja muistiin, on syytä avata webbikamera ja panostaa muutamiin live-esityksissäkin olennaisiin asioihin. Verkossa reaaliaikaisesti esiintyessä pätevät hyvin monet samat säännöt kuin kasvokkain tapahtuvissa live-esityksissä. Esiintyjän kannattaa erityisesti kiinnittää huomiota esityksen valmisteluihin ja muun muassa varmistaa, että ympäristö ja tila, jossa esiintyminen tapahtuu, on mahdollisimman rauhallinen ja häiriötön. Erilaiset kommunikaatioon tarkoitetut alustat, kuten Teams, Zoom, tarjoavat monia vuorovaikutusta helpottavia toimintoja. Yksi esimerkki tästä ovat alustojen mahdollistamat erilaiset taustakuvat taikka taustan sumentaminen. Edellä mainitut ovat esimerkkejä keinoista, joiden avulla voidaan luoda visuaalisesti rauhallinen ympäristö oman esityksen pitämiselle. Jos et halua käyttää kuvia tai

sumennusta taustalla, voit hyvin myös valita mahdollisimman, visuaalisesti, rauhallisen ja esiintymisen pitämiseen muutoinkin sopivan fyysisen tilan. Taustalle voi valita mahdollisimman selkeän pinnan, kuten esimerkiksi pelkän seinän. Kiinnitä huomiota myös tilan valaistukseen, sillä, kun pidät kameran päällä, kuulijat haluavat myös nähdä esiintyjän, eivätkä pelkkää tummaa hahmoa. Vältä esityksen pitämistä ikkunan edessä, sillä erityisesti takaa tuleva luonnonvalo usein vie valon esiintyjän kasvoilta.

Varmista tekniikka ja hio ensivaikutelmaa

Testaa ja varmista etukäteen mikrofonin ja kameran toiminta sekä verkkoyhteyden toimivuus. Kameran päällä pitäminen on erittäin tärkeää, sillä myös kameran kautta voimme saada ”katsekontaktin”, vaikka emme välttämättä itse näekään kohdeyleisön kasvoja. Katso siis kameraa ja esiinny sen takaa löytyville ihmisille. Tee valmistautuminen reaaliaikaiseen verkkoesitykseen yhtä huolellisesti kuin kasvokkain tapahtuvaan esiintymistilanteeseen. Kiinnitä huomiota esityksen rakenteeseen, havainnollistamismateriaalin selkeyteen (mm. tarpeeksi suuren fonttikokoon ja värien käyttöön) ja visuaaliseen ulkoasuun (mm. kuvien sijoitteluun ja käyttöön tekstin rinnalla) sekä omaan ensivaikutelmaasi. Ensivaikutelman luominen tapahtuu reaaliaikaisissa verkkoesityksissä samoilla keinoilla kuin kasvokkain tapahtuvissa esitystilanteissa. Kiinnitä huomiota esimerkiksi pukeutumiseen, nonverbaaliseen viestintään, kuten ilmeisiin ja eleisiin, sekä äänenkäyttöön. Tarkista kamerakuvasi rajaus etukäteen, ja siirrä kamera sitten, että kuvassa näkyy vähän laajempi kuvakulma kuin pelkkä ”puhuva pää”. Näin pystyt verkkoesityksessäkin saamaan sanojesi tueksi nonverbaalisen viestinnän.

Koska on todennäköistä, että tekniikka, tai lähinnä sen mukanaan tuomat haasteet, jollain tavalla vaikuttavat esityksesi kulkuun, ennakoi mahdollisuuksien mukaan erilaisia skenaarioita esityksen kulusta. Pohdi esimerkiksi, miten toimit, jos mikrofonisi tai kamerasi ei toimi, tai PowerPoint-esityksesi diojen vaihto ei onnistukaan. Vastaa itsellesi kysymyksiin, miten voit, vastoinkäymisistä huolimatta, jatkaa esitystäsi ja pysyä sinulle annetussa aikataulussa? Vinkkinä kannattaa tallettaa oma esitys useisiin eri sijainteihin, ja puhelimen sijasta esiintyä tietokoneen kautta, sekä käyttää erillisiä kuulokkeita. Tarpeen vaatiessa ja ongelmien ilmaantuessa voit tällöin ainakin koittaa vaihtaa äänilähdettä, verkkoyhteyttä tai tiedostoa. Ratkaisua on helpompi etsiä, jos vaihtoehtoja on ennakolta valmistellut.

Valmistaudu ja harjoittele

Kaikilla on kokemuksia huonoista ja keskinkertaisista verkkoesityksistä. Hyvän tai jopa erinomaisen reaaliaikaisen esityksen verkossa saa aikaan, kun kiinnittää erityistä huomiota pieniin asioihin, kuten esityksen valmisteluihin, rakenteeseen sekä harjoitteluun. Verkossa tapahtuviin esityksiin kannattaakin suhtautua samalla vakavuudella kuin livenä tapahtuviin esityksiin ja arvostaa niitä yhtä lailla. Onnistunut esitys koostuukin pääsääntöisesti samoista elementeistä riippumatta siitä, tapahtuuko se digitaalisessa toimintaympäristössä vai fyysisesti samassa tilassa yleisön kanssa kasvokkain.

Artikkeli on kirjoitettu osana DigiKyky- eli Digitaalisten kyvykkyyksien kehittäminen ja hyödyntäminen -hanketta, jota rahoittaa Euroopan sosiaalirahasto. Hanke on alkanut 1.8.2021 ja se kestää 31.7.2023 saakka.

Hankkeen erityistavoitteena on digitaalisen taitojen parantaminen.

Saija Råtts
viestinnän lehtori, FM
SeAMK

Kirjoittaja työskentelee asiantuntijana DigiKyky – Digitaalisten kyvykkyyksien kehittäminen ja hyödyntäminen -hankkeessa. Lue lisää hankkeen verkkosivulta.